

Na temelju članka 30., stavka 1. Zakona o sklapanju i izvršavanju međunarodnih ugovora ("Narodne novine", broj 28/96), Vlada Republike Hrvatske je na sjednici održanoj ..... 2009. godine donijela

UREDBU
o objavi
Sporazuma
između
Vlade Republike Hrvatske
i
Vlade Crne Gore
o zračnom prometu

Članak 1.

Objavljuje se Sporazuma između Vlade Republike Hrvatske i Vlade Crne Gore o zračnom prometu sklopljen u Podgorici, dana 22. lipnja 2009. godine, u izvorniku na hrvatskom i crnogorskom jeziku.

Članak 2.

Tekst Sporazuma iz članka 1. ove Uredbe u izvorniku na hrvatskom jeziku glasi:

SPORAZUM
IZMEĐU
VLADE REPUBLIKE HRVATSKE
I
VLADE CRNE GORE
O ZRAČNOM PROMETU

Vlada Republike Hrvatske i Vlada Crne Gore (u daljnjem tekstu "ugovorne stranke");

kao stranke Konvencije o međunarodnom civilnom zrakoplovstvu otvorene za potpisivanje u Chicagu 7. prosinca 1944. godine, te kao potpisnice Sporazuma o europskom jedinstvenom zračnom prostoru (ECAA) potpisanog 2006. godine, budući da su se obvezale postati njegove ugovorne stranke;

želevći sklopiti sporazum sa svrhom uspostavljanja redovitog zračnog prometa između njihovih odnosnih državnih područja;

sporazumjele su se kako slijedi:

Članak 1. Definicije

1. U svrhe ovog Sporazuma, ukoliko nije drugačije navedeno, izraz:
  - a) “Konvencija” znači Konvencija o međunarodnom civilnom zrakoplovstvu, otvorena za potpisivanje u Chicagu 7. prosinca 1944. godine i obuhvaća:
    - i. svaki Dodatak ili svaku njegovu izmjenu i dopunu usvojenu prema članku 90. Konvencije u onoj mjeri u kojoj je taj Dodatak ili izmjena i dopuna u bilo kojem trenutku primjenjiva na obje ugovorne stranke, i
    - ii. svaku izmjenu i dopunu koja je stupila na snagu prema članku 94. Konvencije i koju su ratificirale obje ugovorne stranke;
  - b) “Sporazum” znači ovaj Sporazum, njegovi Dodaci i Prilozi, te bilo kakve izmjene i dopune istih;
  - c) “Zrakoplovne vlasti” znači, u slučaju Republike Hrvatske, Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture, a u u slučaju Crne Gore, Uprava civilnog zrakoplovstva, te bilo koja osoba ili tijelo ovlašteno vršiti funkcije koje vrše naprijed navedene vlasti;
  - d) “Određeni zračni prijevoznik” znači zračni prijevoznik koji je određen i ovlašten sukladno članku 4. (Određivanje i dodjela ovlaštenja) ovog Sporazuma;
  - e) “Ugovoreni promet” znači bilo koji redoviti zračni promet koji se obavlja na linijama navedenim u Dodatku ovom Sporazumu za prijevoz putnika, prtljage, tereta i pošte, odvojeno ili u kombinaciji;
  - f) “Kapacitet” znači:
    - i. ako se odnosi na zrakoplov, korisni teret toga zrakoplova koji je raspoloživ na liniji ili na dijelu linije,
    - ii. ako se odnosi na određeni zračni promet, kapacitet zrakoplova koji se koristi u tom prometu pomnožen s učestalošću letova tog zrakoplova tijekom danog razdoblja na liniji ili dijelu linije;
  - g) “Državno područje” ima značenje koje mu je dodijeljeno u članku 2. Konvencije;
  - h) “Zračni promet”, “međunarodni zračni promet”, “zračni prijevoznik” i “zaustavljanje u neprometne svrhe” imaju značenja koja su im pojedinačno dodijeljena u članku 96. Konvencije;
  - i) “Tarifa” znači cijene koje se moraju platiti za prijevoz putnika, prtljage i tereta, kao i uvjete pod kojima se te cijene primjenjuju, uključujući troškove provizije i uvjete agencijskih i drugih dodatnih usluga koje je pružio prijevoznik, ali isključujući naknadu i uvjete za prijevoz pošte;

- j) "Korisnička naknada" znači, sukladno članku 12. (Korisničke naknade) ovog Sporazuma, naknada koja je nametnuta zračnim prijevoznicima za korištenje zračnih luka, uređaja i opreme zračnih luka, tehničke i druge opreme i usluga kao i naknade za zračnu plovidbu, opremu zrakoplovne sigurnosti i komunikacijske usluge;
- k) "Svjedodžba zračnog prijevoznika" znači svjedodžbu koja je izdana zračnom prijevozniku i koja potvrđuje da je zračni prijevoznik kojem je izdana svjedodžba osposobljen i organiziran za obavljanje sigurnog letenja zrakoplovima koji su navedeni u svjedodžbi.

2. Dodatak ovom Sporazumu čini sastavni dio ovog Sporazuma.

Članak 2. Dodjela prava

1. Svaka ugovorna stranka dodjeljuje drugoj ugovornoj stranci slijedeća prava navedena u ovom Sporazumu kako bi određeni zračni prijevoznici druge ugovorne stranke obavljali međunarodni zračni promet:

- a) pravo letenja preko državnog područja druge ugovorne stranke bez slijetanja;
  - b) pravo zaustavljanja na državnom području druge ugovorne stranke u neprometne svrhe; i
  - c) pravo zaustavljanja na državnom području druge ugovorne stranke u mjestima navedenim u Dodatku ovom Sporazumu sa svrhom iskrcanja putnika, te istovara tereta ili pošte, u međunarodnom zračnom prometu, odvojeno ili u kombinaciji.
2. Ništa iz ovog članka neće se smatrati dodjeljivanjem prava određenom zračnom prijevozniku ili određenim zračnim prijevoznicima jedne ugovorne stranke da na državnom području druge ugovorne stranke vrše ukrcaj putnika, te utovar njihove prtljage, tereta ili pošte koji se prevoze za naknadu između mjesta na državnim područjima ugovornih stranaka.
3. Ukoliko radi oružanog sukoba, političkih nemira, posebnih ili neuobičajenih okolnosti, određeni zračni prijevoznik jedne ugovorne stranke nije u mogućnosti obavljati zračni promet na svojoj redovitoj liniji, druga će ugovorna stranka uložiti najveće napore da olakša neprekidno obavljanje takvog zračnog prometa kroz dogovarajuće privremene dogovore.

Članak 3. Korištenje prava

1. Određeni zračni prijevoznici imat će pravedne i jednake mogućnosti za natjecanje u obavljanju ugovorenog prometa uređenog ovim Sporazumom.

2. Zrakoplovne vlasti obiju ugovornih stranaka mogu se, u pisanom obliku, složiti o korištenju prava na prijevoz putnika, tereta i pošte koji su ukrcani i iskrcani u mjestima na linijama koje će se odrediti za državna područja država koje ne određuju zračnog prijevoznika.

Članak 4.

Određivanje i dodjela ovlaštenja

1. Svaka ugovorna stranka imat će pravo odrediti u pisanom obliku drugoj ugovornoj stranci jednog ili više zračnih prijevoznika za obavljanje zračnog prometa sukladno ovom Sporazumu, te povući ili preinačiti takva određenja.
2. Po primitku takvog određenja i zahtjeva određenog zračnog prijevoznika, u obliku i na način propisan za ovlaštenje za rad svaka ugovorna stranka dodijelit će odgovarajuće ovlaštenje za rad s najmanjim kašnjenjem u postupku, pod uvjetom:
  - a) da određeni zračni prijevoznik ima svoje glavno upravno sjedište na državnom području ugovorne stranke koja ga određuje, a dokaz o glavnom upravnom sjedištu temelji se na činjenici da je zračni prijevoznik utemeljen i registriran na državnom području ugovorne stranke koja ga je odredila sukladno odgovarajućim nacionalnim zakonima i propisima;
  - b) da ugovorna stranka koja određuje zračnog prijevoznika ima i održava stvarnu zakonsku kontrolu nad zračnim prijevoznikom, pri čemu se dokaz o stvarnoj zakonskoj kontroli temelji, ali se ne ograničava, na: zračni prijevoznik ima valjanu dozvolu za rad ili dozvolu koju su izdale vlasti nadležne za izdavanje dozvola, kao što je Svjedodžba zračnog prijevoznika (Air Operator Certificate – AOC) koja udovoljava kriterijima ugovorne stranke koja određuje zračnog prijevoznika za obavljanje međunarodnog zračnog prometa kao i da ugovorna stranka koja određuje zračnog prijevoznika ima i održava programe za praćenje sigurnosti i zaštite zračnog prometa u skladu sa standardima Međunarodne organizacije civilnog zrakoplovstva (u daljnjem tekstu navođene kao ICAO);
  - c) da je ugovorna stranka koja određuje zračnog prijevoznika usklađena s odredbama navedenim u članku 8. (Sigurnost) i članku 9. (Zaštita zračnog prometa); i
  - d) da je određeni zračni prijevoznik kvalificiran za ispunjavanje uvjeta propisanih zakonima i propisima koje ugovorna stranka koja prima određenje uobičajeno primjenjuje na odvijanje međunarodnog zračnog prometa.
3. Nakon primitka ovlaštenja za rad iz stavka 2. ovog članka, određeni zračni prijevoznik može u bilo kojem trenutku početi obavljati ugovoreni promet za koji je na taj način određen, pod uvjetom da zračni prijevoznik udovoljava primjenjivim odredbama ovog Sporazuma.

4. Svaka ugovorna stranka imat će pravo uskratiti dodjelu ovlaštenja za rad navedenog u ovom članku, ili nametnuti takve uvjete koje smatra neophodnim da bi određeni zračni prijevoznik koristio prava navedena u članku 2. (Dodjela prava) ovog Sporazuma, u bilo kojem slučaju kada navedena ugovorna stranka nije uvjerena da druga ugovorna stranka koja određuje zračnog prijevoznika ili njezini državljani imaju većinsko vlasništvo i stvarnu kontrolu nad tim zračnim prijevoznikom.
5. U bilo kojem trenutku nakon što su zadovoljene odredbe ovog članka, na taj način određen i ovlašten zračni prijevoznik može započeti obavljati ugovoreni promet, pod uvjetom da se taj zračni promet neće obavljati ako nisu utvrđeni rasporedi letenja sukladno članku 13. (Odredbe o kapacitetu i odobravanje rasporeda letenja) ovog Sporazuma i ako tarifa uspostavljena sukladno odredbama članka 14. (Tarife) ovog Sporazuma nije na snazi u odnosu na taj zračni promet.

Članak 5. Opoziv ovlaštenja

1. Svaka ugovorna stranka imat će pravo opozvati ovlaštenje za rad ili obustaviti korištenje prava navedenih u članku 2. (Dodjela prava) ovog Sporazuma zračnom prijevozniku kojeg je odredila druga ugovorna stranka ili mu nametnuti takve uvjete koje može smatrati neophodnima za korištenje tih prava, u bilo kojem slučaju ako:
  - a) takav zračni prijevoznik ne može dokazati da je kvalificiran za ispunjavanje uvjeta koji su propisani zakonima i propisima koje te vlasti uobičajeno i razumno primjenjuju na obavljanje međunarodnog zračnog prometa sukladno Konvenciji;
  - b) nije uvjerena kada ugovorna stranka koja određuje zračnog prijevoznika ili njezini državljani imaju većinsko vlasništvo i stvarnu kontrolu nad tim zračnim prijevoznikom;
  - c) se taj zračni prijevoznik ne pridržava zakona i/ili propisa ugovorne stranke koja mu dodjeljuje ta prava; ili
  - d) taj zračni prijevoznik na bilo koji način ne obavlja zračni prijevoz sukladno uvjetima propisanim ovim Sporazumom.
2. Ukoliko trenutni opoziv ili ukidanje ili nametanje uvjeta predviđenih u stavku 1. ovog članka nije neophodno potrebno radi sprječavanja daljnjih kršenja zakona i/ili propisa, ovo će se pravo primjenjivati isključivo nakon konzultacija s drugom ugovornom strankom, sukladno članku 16. (Konzultacije) ovog Sporazuma.

Članak 6. Primjenjivost zakona i propisa

1. Zakoni i propisi jedne ugovorne stranke koji uređuju ulazak i boravak na, ili odlazak zrakoplova koji je uključen u međunarodnu zračnu plovidbu s njezinog državnog područja ili letove i zračnu plovidbu takvih zrakoplova dok se nalaze unutar njezinog državnog područja, primjenjivat će se na zrakoplove obiju ugovornih stranaka bez razlike u odnosu na njihovu državnu pripadnost, a određeni zračni prijevoznik druge ugovorne stranke će ih se pridržavati pri ulasku na ili izlasku sa ili tijekom boravka na navedenom državnom području te ugovorne stranke.
2. Zakoni i propisi jedne ugovorne stranke koju uređuju ulazak i boravak na ili odlazak s njezinog državnog područja putnika, posade, tereta i pošte prevezene zrakoplovom, kao što su propisi koji se odnose na ulazak, carinu, useljenje, putovnice, carinsku i sanitarnu kontrolu primjenjuju se na putnike, posadu, teret i poštu pri ulasku na ili izlasku sa ili tijekom boravka na državnom području te ugovorne stranke.
3. Putnici, prtljaga i teret u izravnom tranzitu preko državnog područja jedne ugovorne stranke koji ne napuštaju područje zračne luke rezervirano za navedenu svrhu bit će podvrgnuti isključivo pojednostavljenoj kontroli, s izuzetkom sigurnosnih mjera, nasilnih djela, otmice zrakoplova i krijumčarenja kontroliranih stvari i radioaktivnih materijala.
4. Prtljaga i teret u izravnom tranzitu bit će izuzeti od carina i drugih sličnih pristojbi.

Članak 7. Priznavanje svjedodžbi i dozvola

1. Svjedodžbe o plovidbenosti, potvrde o osposobljenosti i dozvole izdane ili priznate važećim od strane jedne ugovorne stranke, i koje su još uvijek važeće, priznat će kao važeće i druga ugovorna stranka u svrhu obavljanja zračnog prometa u skladu s ovim Sporazumom, uz uvjet da su zahtjevi prema kojima su te svjedodžbe ili dozvole izdane ili priznate važećima jednaki ili da su iznad najmanjih standarda koji jesu ili koji se mogu utvrditi prema Konvenciji.
2. Svaka ugovorna stranka, međutim, zadržava pravo odbiti priznati važećima, u svrhu letova iznad svog vlastitog državnog područja, potvrde o osposobljenosti i dozvole koje je njezinim vlastitim državljanima dodijelila ili priznala važećim druga ugovorna stranka ili bilo koja druga država.
3. Ukoliko bi povlastice ili uvjeti dozvola ili svjedodžbi navedenih u gornjem stavku 1. koje su izdale zrakoplovne vlasti jedne ugovorne stranke bilo kojoj osobi ili određenom zračnom prijevozniku ili u odnosu na zrakoplov kojim se obavlja ugovoreni promet na određenim linijama dopuštale razliku od standarda uspostavljenih prema Konvenciji, a ta je razlika prijavljena Međunarodnoj organizaciji civilnog zrakoplovstva, zrakoplovne vlasti druge ugovorne stranke

mogu zatražiti konzultacije sukladno članku 16. (Konzultacije) ovog Sporazuma sa zrakoplovnim vlastima te ugovorne stranke kako bi se uvjerile da im je navedena praksa prihvatljiva. Propust postizanja zadovoljavajućeg sporazuma predstavljat će temelje za primjenu članka 5. (Opoziv ovlaštenja) ovog Sporazuma.

Članak 8. Sigurnost

1. Bilo koja ugovorna stranka može, u bilo kojem trenutku, zatražiti konzultacije glede sigurnosnih standarda prihvaćenih do strane druge ugovorne stranke koji se odnose na posade zrakoplova, zrakoplove i obavljanje zračnog prometa određenog zračnog prijevoznika. Takve će se konzultacije održati u roku od 30 dana od tog zahtjeva.
2. Ukoliko, nakon takvih konzultacija, jedna ugovorna stranka ustanovi da druga ugovorna stranka djelotvorno ne održava i ne primjenjuje sigurnosne standarde i zahtjeve na tim područjima koji su barem jednaki najmanjim standardima koji se mogu uspostaviti sukladno Konvenciji, prva ugovorna stranka će obavijestiti drugu ugovornu stranku o takvim nalazima i o koracima koje smatra neophodnim da bi se udovoljilo tim najmanjim standardima, dok će druga ugovorna stranka poduzeti odgovarajuće korektivne aktivnosti. U slučaju da druga ugovorna stranka ne poduzme takve odgovarajuće korektivne aktivnosti u roku od 15 dana ili tijekom duljeg razdoblja koji se može dogovoriti predstavljat će razlog za primjenu članka 5. (Opoziv ovlaštenja) ovog Sporazuma.
3. Unatoč obvezama spomenutim u članku 33. Konvencije, dogovoreno je da bilo koji zrakoplov koji leti za ili, temeljem ugovora o zakupu (*«lease»*), u ime zračnog prijevoznika ili zračnih prijevoznika jedne ugovorne stranke obavljajući zračni prijevoz na ili sa državnog područja druge ugovorne stranke može, za vrijeme boravka na državnom području druge ugovorne stranke, biti podvrgnut pregledu ovlaštenih predstavnika druge ugovorne stranke, i to na samom zrakoplovu i u prostoru oko njega, radi provjere valjanosti dokumenata kako samog zrakoplova tako i njegove posade, te radi pregleda očiglednog stanja zrakoplova i njegove opreme (u ovom članku nazvanog *«pregled na stajanci»*), uz uvjet da to ne dovodi do nerazumnog kašnjenja.
4. Ukoliko takav pregled na stajanci ili niz pregleda na stajanci dovede do:
  - a) ozbiljne zabrinutosti da zrakoplov ili letenje zrakoplova ne udovoljava minimalnim standardima propisanim u tom trenutku sukladno Konvenciji; ili
  - b) ozbiljne zabrinutosti da ne postoji djelotvorno održavanje i izvršavanje sigurnosnih standarda propisanih u tom trenutku sukladno Konvenciji;ugovorna stranka koja vrši pregled će biti slobodna, u svrhu članka 33. Konvencije, zaključiti da su zahtjevi prema kojima je svjedodžba ili dozvole za taj zrakoplov ili za posadu tog zrakoplova izdane ili priznate važećima, ili da zahtjevi prema kojima taj zrakoplov leti nisu jednaki ili veći od najmanjih standarda koji su utemeljeni prema Konvenciji.

5. U slučaju da pristup sa svrhom poduzimanja pregleda na stajanci zrakoplova koji leti za zračnog prijevoznika ili zračne prijevoznike jedne ugovorne stranke, sukladno stavku 3. ovog članka, zapriječi predstavnik tog zračnog prijevoznika ili tih zračnih prijevoznika, druga će ugovorna stranka biti slobodna ukazati da postoje razlozi za ozbiljnu zabrinutost u smislu razloga navedenih u gornjem stavku 4. ovog članka i izvući zaključke navedene u tom stavku.
6. Svaka ugovorna stranka zadržava pravo da odmah obustavi ili izmijeni ovlaštenje za rad zračnom prijevozniku ili zračnim prijevoznicima druge ugovorne stranke u slučaju da prva ugovorna stranka zaključi, bilo kao rezultat pregleda na stajanci, niza pregleda na stajanci, zapriječenja pristupa u svrhu pregleda na stajanci, konzultacija ili na neki drugi način, da je ovakva momentalna mjera neophodna radi sigurnosti letenja zračnog prijevoznika .
7. Bilo kakva mjera koju je poduzela jedna ugovorna stranka sukladno ovom članku bit će ukinuta u trenutku prestanka postojanja osnova za poduzimanje takvih mjera.

Članak 9. Zaštita zračnog prometa

1. Sukladno svojim pravima i obvezama po međunarodnom pravu, ugovorne stranke potvrđuju da njihova međusobna obveza zaštite sigurnosti civilnog zrakoplovstva od radnji nezakonitog djelovanja čini sastavni dio ovog Sporazuma. Ne ograničavajući svoja opća prava i obveze po međunarodnom pravu, ugovorne stranke će posebice djelovati sukladno odredbama Konvencije o krivičnim djelima i nekim aktima izvršenim u zrakoplovima, potpisane u Tokiju 14. rujna 1963. godine, Konvencije o suzbijanju nezakonite otmice zrakoplova, potpisane u Hagu 16. prosinca 1970. godine, Konvencije o suzbijanju nezakonitih akata protiv sigurnosti civilnog zrakoplovstva, potpisane u Montrealu 23. rujna 1971. godine, Protokola o suzbijanju nezakonitih djela nasilja u zračnim lukama koje služe međunarodnom civilnom zrakoplovstvu, potpisanog u Montrealu 24. veljače 1988. godine kao i bilo kojoj drugoj konvenciji u zrakoplovstvu koja se odnosi na sigurnosti, a može postati obvezujuća za obje ugovorne stranke.
2. Ugovorne stranke će jedna drugoj osigurati, na zahtjev, svu potrebnu pomoć u sprječavanju nezakonitih radnji otmice civilnih zrakoplova i drugih nezakonitih djela usmjerenih protiv sigurnosti tih zrakoplova, njihovih putnika i posade, zračnih luka i uređaja zračne plovidbe, te bilo koje druge prijetnje sigurnosti civilnog zrakoplovstva.
3. Ugovorne stranke će, u svojim međusobnim odnosima, djelovati sukladno sigurnosnim odredbama u zrakoplovstvu koje je utvrdila Međunarodna organizacija civilnog zrakoplovstva u vidu Dodataka Konvenciji; one će zahtijevati da operatori zrakoplova iz njihova registra ili operatori zrakoplova koji svoje glavno upravno sjedište ili stalno mjesto boravka imaju na njihovom državnom području i operatori zračnih luka na njihovom državnom području djeluju sukladno takvim sigurnosnim odredbama u zrakoplovstvu.

4. Svaka ugovorna stranka suglasna je da se od takvih operatora zrakoplova može zahtijevati da poštuju odredbe o zaštiti zračnog prometa koje se spominju u ovom članku, a koje će od njih zahtijevati druga ugovorna stranka pri ulasku, tijekom boravka ili pri izlasku s državnog područja te druge ugovorne stranke. Svaka ugovorna stranka će omogućiti da se na njezinom državnom području uspješno primjenjuju odgovarajuće mjere u svrhu zaštite zrakoplova, te provjera putnika i njihove ručne prtljage, te provođenje odgovarajuće provjere posade, prtljage, tereta i zaliha zrakoplova prije i za vrijeme ukrcaja ili utovara. Svaka će ugovorna stranka isto tako pozitivno razmotriti bilo koji zahtjev druge ugovorne stranke za poduzimanjem razumnih posebnih mjera sigurnosti kako bi se suprotstavilo određenoj opasnosti.
5. Kada se dogodi nezakonita otmica ili prijetnja nezakonitom otmicom zrakoplova ili neke druge nezakonite radnje usmjerene protiv sigurnosti putnika, posade, zrakoplova, zračnih luka ili uređaja zračne plovidbe, ugovorne stranke će jedna drugoj pomoći olakšavanjem veza i drugim odgovarajućim mjerama usmjerenim na brzo i sigurno okončanje takvog događaja ili prijetnje.

Članak 10.

Gospodarske aktivnosti i prijenos prihoda

1. Određeni zračni prijevoznici svake ugovorne imat će pravo utemeljiti urede na državnom području druge ugovorne stranke, sukladno nacionalnom zakonodavstvu te ugovorne stranke.
2. Određeni zračni prijevoznici svake ugovorne stranke imat će pravo, sukladno zakonima i propisima druge ugovorne stranke koji se odnose na ulazak, boravak i zapošljavanje, na državno područje druge ugovorne stranke dovesti i zadržati osoblje zaduženo za upravljanje i prodaju, te tehničko i operativno, te drugo stručno osoblje potrebno za obavljanje zračnog prometa. Navedenom će se osoblju, temeljem načela uzajamnosti, te s minimalnim kašnjenjem, dodijeliti potrebne dozvole za rad, radne vize ili drugi slični dokumenti.
3. Gore navedeno osoblje može biti sastavljeno od vlastitih državljana te ugovorne stranke ili od državljana druge ugovorne stranke, ako prva nema osoblja s takvim sposobnostima, bilo koja ugovorna stranka može koristiti druge državljanke uz prethodno dobiveno odobrenje nadležnih vlasti obiju ugovornih stranaka u slučaju da obje ugovorne stranke nemaju osoblja s takvim sposobnostima, a prema odredbama zakona i propisa koji su na snazi na državnom području svake ugovorne stranke.
4. Svaka ugovorna stranka će dodijeliti određenom zračnom prijevozniku druge ugovorne stranke pravo da se na državnom području druge ugovorne stranke bavi prodajom zračnog prijevoza, u lokalnoj ili stranoj valuti, izravno ili posredstvom svojih zastupnika, a bilo koja osoba će moći kupiti takav prijevoz sukladno nacionalnim zakonima i propisima.
5. Svaka ugovorna stranka će dodijeliti određenom zračnom prijevozniku druge ugovorne stranke pravo prijenosa u njegovu zemlju na zahtjev, te sukladno

važecim propisima o deviznom poslovanju, višak primitaka iznad izdataka stečenih u svezi s prijevozom putnika, tereta i pošte u ugovorenom prometu na državnom području druge ugovorne stranke.

6. Ukoliko jedna ugovorna stranka nametne ograničenja na prijenos viška primitaka koje je stekao određeni zračni prijevoznik druge ugovorne stranke, druga će ugovorna stranka isto tako imati pravo nametnuti ista ograničenja određenom zračnom prijevozniku druge ugovorne stranke.

Članak 11. Carine i naplate

1. Zrakoplov kojim određeni zračni prijevoznici jedne ugovorne stranke obavljaju međunarodni zračni promet, kao i njegova uobičajena oprema, gorivo i maziva, zalihe zrakoplova (uključujući hranu, pića i alkoholnih pića, te duhan) bit će, pri ulasku na državno područje druge ugovorne stranke, izuzeti od svih uvoznih ograničenja, poreza na imovinu i kapitalnih nameta, carina, trošarina i sličnih naknada i naplata, pod uvjetom da takva oprema i zalihe ostaju u zrakoplovu dok se nalaze na tom državnom području.
2. Isto će tako biti izuzeti od poreza, trošarina, carina, naknada i naplata spomenutih u stavku 1. ovog članka, s izuzetkom naplata koje se temelje na trošku za pružene usluge:
  - a) zalihe zrakoplova unesene ili isporučene na državno područje ugovorne stranke i ukrcane u zrakoplov za uporabu u odlazećem zrakoplovu kojeg u međunarodnom zračnom prometu koristi zračni prijevoznik druge ugovorne stranke;
  - b) zemaljska oprema i rezervni dijelovi uneseni na državno područje ugovorne stranke radi servisiranja, održavanja ili popravka zrakoplova kojeg u međunarodnom zračnom prometu koristi određeni zračni prijevoznik druge ugovorne stranke;
  - c) gorivo i maziva unesena ili isporučena na državno područje ugovorne stranke za korištenje u zrakoplovu kojeg u međunarodnom zračnom prometu koristi zračni prijevoznik druge ugovorne stranke, čak i kada se te zalihe koriste na dijelu putovanja koje se odvija preko državnog područja ugovorne stranke na kojem su ukrcane.
3. Za opremu i zalihe spomenute u stavcima 1., 2. i 3. ovog članka može se zatražiti da ostanu pod nadzorom ili kontrolom nadležnih vlasti.
4. Uobičajena zrakoplovna oprema, kao i materijali i zalihe koji se uobičajeno zadržavaju u zrakoplovu određenog zračnog prijevoznika bilo koje ugovorne stranke mogu se iskrcati na državnom području druge ugovorne stranke isključivo uz odobrenje carinskih vlasti te ugovorne stranke. U tom slučaju mogu biti pod nadzorom navedenih vlasti do trenutka njihovog ponovnog izvoza ili njihovog zbrinjavanja na neki drugi način sukladan carinskim propisima.

5. Pojedine stvari određenog zračnog prijevoznika bilo koje ugovorne stranke uneseni na državno područje druge ugovorne stranke, zrakoplovne karte, zračni tovarni listovi kao i promotivni materijali zračnog prijevoznika bit će izuzeti od svih carina, naknada za pregled i drugih naknada i naplata.
6. Prtljaga, teret i pošta u izravnom tranzitu bit će izuzeta od carina i drugih uvoznih naknada i pristojbi.
7. Slijedeće će isto tako biti izuzeto od svih carina i/ili poreza:
  - a) telekomunikacijska oprema kao što je oprema za prijenos i ispis podataka i oprema za bežičnu komunikaciju ili druga bežična oprema za korištenje na zračnim lukama;
  - b) računalna oprema zračnog prijevoznika koja se isključivo koristi za rezervacije i operativne svrhe kao što su računalni terminali, telepisači.

Članak 12. Korisničke naknade

Naknade za korištenje zračnih luka, opreme i uređaja zračnih luka, tehničke i druge opreme i usluga, kao i naknade za zračnu plovidbu, ili za korištenje opreme za zaštitu zrakoplovstva, te za korištenje komunikacijskih usluga bit će sukladne članku 15. (Naknade zračnih luka i slične naknade) Konvencije.

Članak 13. Odredbe o kapacitetu i odobravanje rasporeda letenja

1. U obavljanju ugovorenog prometa, određeni zračni prijevoznik svake ugovorne stranke uzimat će u obzir interese zračnog prijevoznika druge ugovorne stranke tako da ne utječe nepravedno na promet koji potonji obavlja u cijelosti ili na dijelu istih zračnih linija.
2. Ugovoreni promet kojeg obavljaju određeni zračni prijevoznici ugovornih stranaka striktno će voditi računa o potrebama javnosti za prijevozom na određenim linijama i imat će kao svoj primarni zadatak osiguranje kapaciteta, sukladno razumnom faktoru popunjenosti, odgovarajućeg prijevozu sadašnjih i razumno predviđenih zahtjeva za budućim prijevozom prometa upućenog sa ili usmjerenog na državno područje ugovorne stranke koja je odredila zračne prijevoznike.
3. Kapacitete koje će pružati uključujući učestalost prijevoza i tip zrakoplova kojim će zračni prijevoz obavljati određeni zračni prijevoznici ugovornih stranaka u ugovorenom prometu dogovorit će zrakoplovne vlasti.
4. Određeni zračni prijevoznik svake ugovorne stranke predat će rasporede letenja na odobrenje zrakoplovnim vlastima druge ugovorne stranke najkasnije trideset dana prije uvođenja zračnog prometa na određenim linijama. U posebnim

slučajevima, ovo vremensko ograničenje može se smanjiti ovisno o odobrenju navedenih vlasti.

Članak 14. Tarife

1. Tarife koje će naplaćivati zračni prijevoznici ugovornih stranaka za ugovoreni promet utvrdit će se uzimajući u obzir sve relevantne čimbenike uključujući troškove letenja, razumnu dobit, značajke prijevoza i tarife drugih zračnih prijevoznika.
2. Tarife spomenute u stavku 1. ovog članka uspostaviti će odnosni određeni zračni prijevoznici.
3. Na opisani način usuglašene tarife podnijet će se na odobrenje zrakoplovnim vlastima ugovornih stranaka najmanje šezdeset (60) dana prije predloženog datuma njihova uvođenja. Ovo se razdoblje može skratiti temeljem suglasnosti navedenih vlasti.
4. Ako se određeni zračni prijevoznici ugovornih stranaka ne uspiju usuglasiti o tarifama koje se trebaju naplaćivati, ili kada ugovorna stranka nije odredila svog zračnog prijevoznika za obavljanje ugovorenog prometa, ili kada tijekom prvih trideset (30) dana od gore spomenutog roka od šezdeset (60) dana, zrakoplovne vlasti jedne ugovorne stranke dostave zrakoplovnim vlastima druge ugovorne stranke obavijest o njihovom nezadovoljstvu s bilo kojom tarifom usuglašenom između zračnih prijevoznika ugovornih stranaka sukladno odredbama ovog članka, zrakoplovne vlasti ugovornih stranaka nastojat će postići sporazum o odgovarajućim tarifama koje će se naplaćivati.
5. Niti jedna tarifa neće stupiti na snagu ako je zrakoplovne vlasti bilo koje ugovorne stranke ne odobre.
6. Tarife utvrđene sukladno odredbama ovog članka ostat će na snazi dok se ne utvrde nove tarife. Međutim, tarifa se na temelju ovog stavka neće produžiti za više od dvanaest (12) mjeseci nakon datuma kada bi u protivnom istekla.
7. Ako se zrakoplovne vlasti ne mogu usuglasiti niti oko jedne tarife koja im je predana prema odredbama ovog članka ili oko određivanja bilo koje tarife spor će se riješiti sukladno odredbama članka 16. (Konzultacije) ovog Sporazuma.

Članak 15. Statistika

1. Zrakoplovne vlasti bilo koje ugovorne stranke će dostaviti zrakoplovnim vlastima druge ugovorne stranke na njihov zahtjev takva periodična ili druga statistička izvješća koja mogu biti razumno zatražena u svrhu pregleda kapaciteta koje u ugovorenom prometu pruža određeni zračni prijevoznik prve ugovorne stranke.

Takva će izvješća uključivati sve zatražene informacije kako bi se odredila količina prometa koju su prevezli ti zračni prijevoznici u ugovorenom prometu.

2. Zrakoplovne vlasti svake od ugovornih stranaka će, na zahtjev, dostaviti ili će se pobrinuti da njihov određeni zračni prijevoznik dostavi (njihovi određeni zračni prijevoznici dostave) zrakoplovnim vlastima druge ugovorne stranke statističke podatke koji se odnose na stvarna polazišta i odredišta prometa prevezenog na i sa državnog područja te druge ugovorne stranke tijekom perioda koji je naveden u zahtjevu, ali koji ne premašuje jednu IATA (Međunarodna organizacija zračnog prometa) prometnu sezonu.

Članak 16. Konzultacije

Bilo koja ugovorna stranka može u bilo kojem trenutku zatražiti konzultacije o provedbi, tumačenju, primjeni ili izmjenama i dopunama ovog Sporazuma. Takve će konzultacije koje mogu biti između zrakoplovnih vlasti, te koje se mogu provesti putem razgovora ili prepiske, početi u roku od šezdeset (60) dana od datuma kada druga ugovorna stranka zaprimi pisani zahtjev.

Članak 17. Preinake i izmjene i dopune

1. Ukoliko bilo koja od ugovornih stranaka smatra da bi bilo poželjno preinačiti bilo koju odredbu ovog Sporazuma, ona može zatražiti konzultacije vezane uz izmjene i dopune s drugom ugovorom strankom sukladno članku 16. (Konzultacije) ovog Sporazuma. Takve će konzultacije početi u roku od 60 dana od datuma primitka zahtjeva, osim ukoliko se nadležne vlasti ne slože da produlje taj rok. Na taj način dogovorene preinake stupit će na snagu nakon njihovog potvrđivanja razmjennom obavijesti diplomatskim putem u skladu s nacionalnim zakonodavstvom.
2. Nadležne vlasti svake ugovorne stranke dogovorit će se o bilo kakvoj izmjeni i dopuni Dodatka ovom Sporazumu, te će te izmjene i dopune potvrditi.

Članak 18. Rješavanje sporova

1. Ako između ugovornih stranaka nastane bilo kakv spor glede tumačenja ili primjene ovog Sporazuma i njegovog Dodatka, ugovorne stranke će ga prvo nastojati riješiti pregovorima.
2. Ukoliko ugovorne stranke ne uspiju riješiti spor pregovorima, mogu se dogovoriti da spor podnesu nekoj osobi ili tijelu koje će dati savjetodavno mišljenje.
3. Ako ugovorne stranke ne uspiju postići rješenje, spor će se podnijeti, na zahtjev bilo koje ugovorne stranke, arbitražnom sudu od tri arbitra, pri čemu će jednog

arbitra imenovati svaka ugovorna stranka, a o trećem će se usuglasiti dva na opisani način imenovana arbitra. Svaka će od ugovornih stranaka imenovati arbitra u roku od šezdeset (60) dana od datuma primitka obavijesti bilo koje ugovorne stranke koju joj je uputila druga ugovorna stranka diplomatskim putem, tražeći arbitražu nad sporom od strane takvog arbitražnog suda, a treći će se arbitar imenovati u roku od slijedećih šezdeset (60) dana. Ukoliko bilo koja ugovorna stranka propusti imenovati svog arbitra u navedenom roku, bilo koja ugovorna stranka može zatražiti od predsjednika Vijeća Međunarodne organizacije civilnog zrakoplovstva da imenuje arbitra ili arbitre već prema svakom pojedinom slučaju; ako je predsjednik Vijeća Međunarodne organizacije civilnog zrakoplovstva državljanin jedne od ugovornih stranaka, viši potpredsjednik Vijeća ili ako je i on državljanin jedne od ugovornih stranaka, od višeg člana Vijeća koji nije državljanin niti jedne od ugovornih stranaka može se zatražiti da izvrši imenovanja prema svakom pojedinom slučaju.

4. Arbitražni sud će odrediti svoje vlastite postupke.
5. Svaka ugovorna stranka snosit će troškove arbitra kojeg je imenovala.
6. Troškove arbitražnog suda ugovorne stranke će jednakomjerno dijeliti.
7. Svaka ugovorna stranka će u potpunosti provesti svaku odluku ili presudu arbitražnog suda.
8. Ako i tako dugo dok bilo koja ugovorna stranka ili njezin određeni zračni prijevoznik ne poštuje u potpunosti odluke donesene prema stavku 7. ovog članka, druga ugovorna stranka može ograničiti, povući ili ukinuti bilo koja prava ili povlastice koje im je dodijelila temeljem ovog Sporazuma.

Članak 19.

Usklađenost s mnogostranim sporazumima

Ako neki mnogostrani sporazum o zračnom prometu, u svezi s bilo kojim predmetom ovog Sporazuma, stupi na snagu u odnosu na obje ugovorne stranke ovaj će se Sporazum i njegov Dodatak prema tomu izmijeniti i dopuniti, bez daljnjih konzultacija.

Članak 20.

Registracija

Ovaj će Sporazum i sve njegove izmjene i dopune biti registrirane kod Međunarodne organizacije civilnog zrakoplovstva.

Članak 21.

Otkaz

1. Svaka ugovorna stranka može, u bilo kojem trenutku, obavijestiti drugu ugovornu stranku u pisanom obliku, diplomatskim putem, o svojoj odluci da otkáže ovaj

Sporazum. U tom slučaju ovaj će Sporazum prestati dvanaest (12) mjeseci od datuma primitka obavijesti od druge ugovorne stranke, osim ako se obavijest o otkazu ne povuče dogovorom ugovornih stranaka prije isteka tog razdoblja. Obavijest o otkazu istodobno će se uputiti Međunarodnoj organizaciji civilnog zrakoplovstva. U slučaju da druga ugovorna stranka propusti potvrditi primitak obavijesti, smatrat će se da je obavijest zaprimljena četrnaest (14) dana od datuma kada je obavijest primila Međunarodna organizacija civilnog zrakoplovstva.

2. Primjena odredbi ovog Sporazuma koje nisu usklađene s obvezama koje proističu iz članstva u Europskoj uniji prestaje istodobno s danom pristupanja bilo koje od ugovornih stranaka Europskoj uniji.

Članak 22. Stupanje na snagu

Ovaj Sporazum stupa na snagu datumom primitka zadnje pisane obavijesti, poslana diplomatskim putem, kojom bilo koja ugovorna stranka obavještava drugu ugovornu stranku da su ispunjeni njezini unutarnji pravni uvjeti za stupanje ovog Sporazuma na snagu.

Ovaj se Sporazum privremeno primjenjuje od datuma njegova potpisivanja.

U POTVRDU TOGA, dolje potpisani, propisno za to ovlašteni od svojih vlada, potpisali su ovaj Sporazum.

Sastavljeno u Pogorici, dana 22. lipnja 2009., u dva izvornika na hrvatskom, crnogorskom i engleskom jeziku, pri čemu su svi tekstovi jednako vjerodostojni. U slučaju bilo kakvih razlika u tumačenju mjerodavan je engleski tekst.

**ZA VLADU REPUBLIKE
HRVATSKE**

Božidar Kalmeta, v.r.
ministar mora, prometa i infrastrukture

ZA VLADU CRNE GORE

Andrija Lompar, v.r.
ministar prometa, pomorstva
i telekomunikacija

DODATAK

- a) Zračni prijevoznici koje je odredila Republika Hrvatska imat će pravo obavljati redoviti međunarodni zračni promet između mjesta na slijedećim linijama:

Polazna mjesta	Mjesta između	Odredišna mjesta	Mjesta iza
Mjesta u Republici Hrvatskoj	Odredit će se naknadno	Mjesta u Crnoj Gori	Odredit će se naknadno

- b) Zračni prijevoznici koje su odredila Crna Gora imat će pravo obavljati redoviti međunarodni zračni promet između mjesta na slijedećim linijama:

Polazna mjesta	Mjesta između	Odredišna mjesta	Mjesta iza
Mjesta u Crnoj Gori	Odredit će se naknadno	Mjesta u Republici Hrvatskoj	Odredit će se naknadno

- c) Prometna prava Pete slobode do/iz bilo kojeg mjesta između ili mjesta iza mogu se koristiti isključivo ako se zrakoplovne vlasti obiju ugovornih stranaka s time slože.
- d) Određeni zračni prijevoznici svake ugovorne stanke koji obavljaju ugovoreni promet mogu sklapati «*code-sharing*» sporazume s određenim zračnim prijevoznicima druge ugovorne stranke.

«*Code-sharing*» sporazume moraju odobriti zrakoplovne vlasti obiju ugovornih stranaka.

Dva zračna prijevoznika koji su «*Code-sharing*» partneri moraju javno pojasniti potencijalnim putnicima u svrhu rezervacija i izdavanja karata koji od odnosnih zračnih prijevoznika obavlja zračni promet, a koji ga samo oglašava i prodaje.

Zračni promet koji se obavlja temeljem «*code-sharing*» sporazuma ne uključuje se u učestalost letova zračnih prijevoznika njihovih odnosnih tržišta.

Članak 3.

Provedba Sporazuma iz članka 1. ove Uredbe u djelokrugu je središnjeg tijela državne uprave nadležnog za poslove prometa.

Članak 4.

Ova Uredba stupa na snagu danom objave u "Narodnim novinama".

Na dan donošenja ove Uredbe Sporazum iz članka 1. ove Uredbe nije na snazi te će se podaci o njegovom stupanju na snagu objaviti sukladno odredbi članka 30. stavka 3. Zakona o sklapanju i izvršavanju međunarodnih ugovora, nakon njegovog stupanja na snagu.

Klasa: .....

Ur. broj: .....

Zagreb, ...

Predsjednica

Jadranka Kosor